ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ թէ գաւառաց համար

Տարեկան	7	մէճիտ
Վեցամսեայ	3 ½	»
Եռամսեայ	2	»
Օտար երկիրներու համար	40	Ֆր.
Վեցամսեայ	20	»
Եռամսեայ	10	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։

Դրամի փոխարէն փոսթայի թուղթ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի տեղ 100 ղրուշի հաշուով։

Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ

38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԲԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"بوزانتيون"

ارمنيجه يومى وسياسى غزته

صاحب امتياز ومدير مسئولى

بوزانت كچيان

مطبعه و اداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ٣٨ نومرولى دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION

Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire

Directeur-Propriétaire

PUZANT KÉTCHIAN

Bab Aali Djaddessi, No. 38.

CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 22 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1896 — (Լ. 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ) — 5 ՐԷՃԷՊ 1314. — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 22

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՆՈՅՄ. 28/10 ԴԵԿՏ. 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԳԱՂԹՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՎԻՃԱԿԸ

«Հանդէս Ամսօրեայ», Վիեննայի Մխիթարեան Հարց պատուական հանդէսն, որ ո՛չ միայն գրականութեամբ կը զբաղի այլ և ազգային-ընկերական խնդիրներու վրայ կարծիքներ կը յայտնէ երբեմն, իր Դեկտ.ի թիւին մէջ համակիր լեզուաւ մը ողջունած է «Բիւզանդիոն»ի երեւումն, և հաճած է գնահատութեան ու քաջալերութեան խօսքեր գրուցել նոր հայաթերթին և անոր տնօրէնին նկատմամբ։ Մեր սրտագին շնորհակալութիւնը կը յայտնենք այնքան կարեւոր և այնքան կարող խմբագրութեան մը կողմէ մեզ ցուցցուած համակրութեան համար, որուն եւս քան զեւս արժանի ըլլալու համար ջանքեր պիտի չխնայուին մեր կողմէ։— Ուրիշ հատուածի մը մէջ, «Հանդէս Ամսօրեայ» կը յիշէ «Բիւզանդիոն»ի երկրորդ թուով հրատարակուած խմբագրականն, որոյ խորագիրն էր «ՊԷՏՔ Է ՄԻԹԷ ԳԱՂԹԵԼ»։ Այն յօդուածին իմաստն ի մէջ բերելէ և մաս մը բառ արտատպելէ ետքն, «Հանդէս Ամսօրեայ» իր լիակատար հաւանութիւնը կը յայտնէ «Բիւզանդիոն»ի պարզած գաղափարին, և իր կողմէ կը յարէ թէ իրենք եւ՝ ի Վիեննա՝ ամէն օր կը լսեն ու մինչեւ իսկ կը տեսնեն Կ. Պոլիսէն մեկնող Հայերուն խեղճութիւնն, որոյ վրայօք սրտաճմլիկ տեղեկութիւններ կառնուին։

* * *

«Հանդէս Ամսօրեայ»ի կողմէ տրուած սոյն անկողմնակալ և անկեղծ վկայութիւնն ալ կը հաստատէ ինչ որ անհատական նամակներէ հետզհետէ կիմացուէր թէ Պոլիսէն գաղթող Հայերուն մեծ մասը դժբախտաբար խեղճ եղած է։ Վառնայ, Աթէնք, Մարսիլիա և Աղեքսանդրիա չորս գլխաւոր կեդրոններն են ուր ամէնէն աւելի դիմեցին մեր ազգայինք Օգոստ. 14ի աղետալի և ողբալի պատահարէն ետքը։ Եւ ճիշդ այն չորս կէտերէն է որ թէ առաջները թէ ետքերը շատ ցաւալի տեղեկութիւններ առնուեցան։ Լրագիրներուն մէջ տարբեր տարբեր հնթագրութիւններ եղան Եւրոպական երկիրներ գաղթող Հայերուն թուոյն վրայ։ Ոմանք ըսին 20, այլք՝ 30 հազար։ Նոյնչափ մ'ալ յայտնի է թէ փոքր Ասիա իրենց բնավայրերը դարձան։ Բայց խնդիրը ճիշդ թիւին վրայ չէ այնքան որքան գացողներուն խեղճութեան վրայ է։ Ասոր չէինք ուզեր հաւատալ, որովհետեւ ո՞վ կուզէ նոր դժբախտութիւն մը բարդուած տեսնել արդէն գխացուած դժբախտութեան մը վրայ։ Բայց այսօր երկբայութեան տեղի չկայ։ Այսօր մեր առջեւ դրուած վկայութիւնք այլ եւս այս կամ այն թերթին խօսքը չեն, որ կրնայ սխալ ըլլալ կամ նպատակաւոր։ Գաղթող Հայերէն շատեր առիթ ունեցան իրենց Պոլիս մնացած ազգականներուն և բարեկամներուն նամակներ գրելու, իրենց որպիսութիւնն իմացնելու։ Այս նամակներ աւելի կամ նուազ միևնոյն տպաւորութիւնն յառաջ բերին, և այսօր ամէնէն թերեհաւատներն անգամ համոզուած պէտք է ըլլան թէ Կ. Պոլիսէն գաղթողներն էլտօրատօ մը չեն գտած իրենց ապաստանած երկիրներուն մէջ։

* * *

Զարմանալի չէ ուրեմն լսել որ վերջին օրերս երկու շոգենաւով բաւական Հայեր Պուլկարիայէն Պոլիս դարձեր են։ Կայսերական իշխանութիւնք ո՛չ միայն չեն արգիլեր այս վերադարձ, այլ և պաշտօնական յայտարարութիւններով ապահովութեան տուին դառնալ ուզողներուն։ Իրաւունք ունինք խորհելու որ այսպիսի ապահովութիւն մը ո՛րքան ընդարձակապէս գիտցուի, ո՛րքան աւելի խորունկ համոզում մը յառաջ բերէ, այնքան աւելի պիտի ըլլան դարձողները։ Բարի գալուստ դարձողներուն։ Կը յուսանք որ իրենց հայրենի երկրին մէջ, հոն ուր իրենց պապերն ու մամերն, հայրերն ու մայրերը կը հանգչին, հոն ուր բարեբաստութեան օրեր ալ տեսած էին, բախտն այսուհետեւ աւելի ժպտի իրենց քան նշդեհութեան, գաղթականութեան, կամաւոր տարագրութեան ցուրտ մթնոլորտին մէջ։ Ամէնքս ալ աշխարհի վրայ յուսով կապրինք։ Ցոյն է որ մարդուս տակաւ կուտայ ճակատագրի հարուածներուն, կենաց դառնութիններուն։ Քանի որ ամէն ժամանակ այսպէս է աւելի կամ նուազ, հիմակ ինչո՞ւ այնպէս չըլլայ։ Դարձողներն անոնք են որ իրենց գացած երկրին մէջ յոյս մը չեն կրցած զգալ. մինչ իրենց սովորած երկրին, իրենց ճանչցած դէմքերուն մէջ քիչ շատ պատսպարան և անմիջական նեցուկներ գտնելու ակնկալութիւնն ունին։

* * *

Հա՞րկ է միթէ որոնել այն գաղթական Հայերու մեծ մասին անյաջողութեան պատճառներն։— Այս քննութիւն մէկ յօդուածով չի կրնար լմննալ. բայց իբրեւ ընդհանուր կանոն կրնանք ըսել որ ահ ու դողով, խուճապով, առանց պատրաստութեան եղած գաղթումները չեն յաջողիր։ Դժուար չէ մեր աչքերուն առջեւ պատկերացնել երեք ու կէս ամիս առաջ գունդագունդ Պոլիսէն մեկնող Հայերուն վիճակն։ Ամենամեծ մասն ամառուան զգեստով, առանց կահ կարասիի, առանց դրամի եղան դացին։ Վառնա գացին իբրեւ մօտ տեղ մը. բայց ժամանակ չունեցան յիշելու թէ ձմեռն ալ մօտ էր, և թէ Պոլսոյ կլիմային վարժուած մարդիկ չեն կրնար տոկալ Պալքանայ կլիմային և Վառնայի ցուրտին, առանց մասնաւոր պատրաստութեան։ Ջերմէն 20—30 աստիճան վար ցուրտով մը երեւակայեցէք խեղճ Հայերն որ բաճկոն մը չունին, ո՛չ ալ բուրդ ֆանէլա մը։ Մնունդի անբաւականութիւնն, անձկութիւնը, վերահաս խեղճութեան ու թշուառութեան տագնապը միանալով օգին սաստկութեան և գաղթականներուն խճողման հետ, հիւանդութիւններ յառաջ բերին իրենց մէջ։ «Մուհաճիր Թիֆօսուն» կը յիշէք, այն սոսկալի համաճարակ ժանտատենդն որ ծագեցաւ վերջին պատերազմին Պուլկարիայէն և Րումելիէն նահանջող պայմաններով փախչող խուժանց մէջ։ Նոյնն այս անգամ ալ ծագեր է հիւսիսային Պուլկարիոյ հայ գաղթականներուն մէջ, նոյն աղէտալի հետեւանքով։ Գրուած նամակներուն մէջ այս մասին աղէկտուր նկարագրութիւններ կան։

Ոմանք յաջողեցան քիչ շատ ապրուստ մը գտնել. որովհետեւ կամ դրամագլուխ ունէին, կամ բանուկ արհեստ մը։ Պոլիսէն աւելի չզարգացած տնտեսական միջավայրի մէջ մերիններուն արհեստը ժխոր կ'ընէ։ Վառնա Պոլսէն աւելի զարգացած չէ արհեստի տեսակէտով, և կը հաւատանք որ հայ ձկնորսներ, հայ հացագործներ, հայ երկրագործներ հոն գործ գտած ըլլան, ինչպէս հայ ոսկերիչներ՝ Աղեքսանդրիոյ կամ Գահիրէի մէջ։ Բայց ի՞նչ էր առնց թիւը՝ բաղդատմամբ գաղթականաց ստուար զանգուածին։ Անոնք հեղեղի պէս հոսեցին խուժեցին Վառնայէն դուրս։ Ամէնէն ծանր կարիները կրցին կառուան մը գտնել իրենց, կառչիլ և մնալ։ Բայց դժբախտութիւնն այն է որ շատեր կորան գաղթային յարձանքին մէջ։ Տեղային իշխանութիւնք արդարեւ մարդասիրական ընդունելութիւն ըրին, որպէս կը սպասուէր ամէն քաղաքակիրթ վարչութենէ։ Բայց տեղային իշխանութեանց միջոցներն անսպառ չէին, և վերջ ի վերջոյ շատ մը Հայեր իրենց գլխուն ճարը նայիլ հարկադրուեցան։ Անոնք որ մինչեւ ցարդ չէին կրցած վիճակ մը ապահովել իրենց, բնական է որ խորհին Պոլիս դառնալ։ Եւ քանի՜ որ գործերը կարգի մանեն, և առեւտրական գործառնութեանց մէջ առջի վստահութիւնը վերահաստատուի, ապահով ենք որ շատեր պիտի դառնան տակաւին։ Բարի՛ գալուստ դարձողներուն։

ՓՈՔՐ ԱՍԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՒՇԱԳՐԱՒ ԵՐԵՒՈՅԹ ՄԸ

Վերջին քանի մը շաբթուան մէջ Պոլսոյ առեւտրական հրապարակին մասնաւոր ուշադրութիւն տուաւ պարագայ մ'էր Փոքր Ասիոյ շատ մը նոր կազմ նորահաստատ առեւտրական տուներու ներկայացուցիչներուն երեւումը։ Ասոնք մեր խուլ հայրենակիցներուն կը պատկանին. որովհետեւ վերջին ժամանակներս անոնց մէջ փութաջանութիւն մը երեւցաւ նորաբաց առեւտրական տուներ կազմակերպելու։ Ցայտնի է թէ վերջին տնտեսական, առեւտրական, երկրագործական տագնապները շատ մը վաճառատուներու փակման պատճառ եղան։ Բայց անոնք երկրին տնտեսական կեանքին մէջ որոշ դեր մը կը կատարէին։ Կարելի չէր թափուր թողուլ նաեւ առեւտրական հրապարակը։ Կեանքի անմիջական բերքեր կան զորս Պոլիսէն բերել պէտք է, — խահուէ, շաքար, քարիւղ, երկաթեղէն, թղթեղէն, մանիֆաթուրա, մանած, ձեռնակեղէն, բամբակեղէն, բրդեղէն, մանր իրեղէնք, արդուզարդի առարկայք, ապակի, են, են., պատրաստ կօշիկներէ, զգեստներէ, հովանոցներէ զատ, են։ Այս պակասն ահա կը լնուն մինչեւ իսկ անոնք որ ցարդ առեւտրական պաշտօն չէին ունեցած։ Բայց քանի որ բաց մը կայ, բնական է որ ո՛ և է կերպիւ լեցուի։ Դիրք մը պարապ չի մնար տնտեսական որպէս ուրիշ կարգերու մէջ, թէեւ ետքէն եկողն առաջնոյն փորձառութիւնը չունենայ տակաւին։ Այս պատճառաւ, հակառակ դրամական տագնապին, վերջերս բաւական ուղեւորութիւն մը կար Պոլսոյ հրապարակին վրայ, ուստից նորեկ վաճառականներն ամէն տեսակ ապրանք առանց բարակը նայելու գնեցին ու գացին։

ՎԱՆԱՅ ԾՈՎԸ

Ա.

ՏԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ի նկատ առնելով այն ուշադրութիւնն որ կընծայուի վերջին օրերս դարձեալ Վանայ ծովուն վրայ շոգենաւ բանեցնելու խնդրոյն, կարեւոր կը համարինք ծանօթացնել այդ ծովը իր տեղագրութեամբն ու տնտեսական հանգամանքներովը։

* * *

Աղի ջուրի այն տարածութիւնն որ ընդհանրապէս Վանայ ծով կը կոչուի, 70 մղոն երկայն և 28 մղոն լայն լիճ մ'է միայն, որ իր համեմատ ընդարձակութեամբ ծով անուան արժանի չէ։ Բայց իր ջուրին աղիութիւնը և հանքային նիւթոց խիտ բաղադրութիւնը ուրիշ մեծ ծովերէ և ովկիանոսներէ շատ աւելի է. Մեռեալ ծովը միայն կը գերազանցէ զինքը։ Աստուածաբաններէ ոմանք, նոյն իսկ լուրջ մարդիկ, կը պնդեն թէ Վանայ ծովը կը գրաւէ Դրախտի տեղը, երբ նա սահմանուեցաւ այլ եւս մարդոց բնակարան չըլլալ։ Մենք սակայն չենք մաներ նաստուածաբանական այսպիսի խնդիրներու մէջ, այլ կը համարձակինք յայտարարել առանց ո՛ և է վերապահութեան թէ իրաւամբ դրախտավայել դիրք ու տեսարան մ'ունի, օժտուած ի բնութենէ այնպիսի գեղեցկութիւններով որ դուն ուրեք ունին աշխարհի ուրիշ լիճեր։ Դժբաղդաբար քիչ ծանօթացած է, և աւելի մեծ դժբաղդութիւնն այն է որ աքանչելի դիրքէն ու հացութենէն պէտք եղածին չափ օգտուած չէ երբէք։ Իր չուրջը սակայն բնակութիւն հաստատուած է նախապատմական դարերէ ի վեր։ Եւ բազմաթիւ անուններուն մէջ զոր ունեցած է յընթացս ժամանակաց, ամէնէն աւելի հանրածանօթ եղած է և է տակաւին Վանայ ծով անունը, թէպէտ և Վան քաղաքը բուն իսկ ծովուն եզերքը շինուած չէ, այլ կէս ժամ հեռու արեւելեան կողմը, մինչդեռ ուրիշ բազմաթիւ քաղաքները, յաւէտ կամ նուազ նշանաւոր երբեմն կամ այժմ, ճիշդ ծովեզերքը կանգնուած էին և իրենց պարիսպները կամ ապարանից որմերը անոր փրփրադէզ ալիքներէն կը ծեծուէին, զոր օր. Ոստան, Դատուան, Խլաթ կամ Ախլաթ, Արծկէ, Աղճէջ, Ավիկ են. են.։ Բայց զի Վան, Շամիրամի կառած կոփած այդ ոստանը, նշանաւորագոյն եղած է միշտ բոլոր այն քաղաքաց մէջ, իրաւամբ նա տուած է իր անունն այդ ծովուն, իբրեւ անոր ճշմարիտ դշխոյն։

Սակայն Վանայ ծովուն գեղեցկութիւնը որ այնքան հրապուրիչ է և արժանի զբօսասէրներու կամ զբօսաշրջիկներու հաճոյասէր ուշադրութեանը, կը կայանայ ոչ միայն իր դուարճալի դրից, ձեւին և նավելաշուք կեցուածքին մէջ, այլ մանաւանդ իր սահմանները գծող երկիրներուն սխրալի չքեղութեանը մէջ։ Արեւելքէն կը տարածուի ոչ միայն Վան իր ամրութեամբը նշանաւոր բերդովը և կանաչը սաւառնող տնկեղրահաշակ այգեստանովը, այլ և Վարագայ Վանքն որ հիմնայի չքեղութեամբ կ'ամբառնայ ծովուն արեւելակողմէն համանուն լեռան վրայ իբրեւ հսկայ կոթող մը ի բնութենէ կանգնուած։

Բայց անկէ աւելի վեհաշուք և պատկառելի է հիւսիսային արեւմուտքը կանգնող Սիփան լեռն, որ իր երկնաճեմ գագաթն յաւիտենական ձիւներու սպիտակափայլ թագով պսակած՝ կը կենայ հանդէպ երկնի և կը ծառայէ իբր կողմնացոյց նաւորդաց, զի ծովու ամէն կողմէն կ'երեւի իբր հիւսիսային արջ անշարժ և անխախտ։ Սիփան լեռը մարած հրաբուխ մ'է, իր խառնարանը և բաժակը շատ որոշ կ'երեւին. 11000 ոտք բարձրութիւն ունի և Վանայ ու Կարնոյ ճանապարհին կէս տեղէն երեւիլ կսկսի, զի յետ Արարատի բարձրագոյն գագաթն է բոլոր այն երկիրներուն մէջ որոցմէ Եփրատ, Տիգրիս և Երասխ կը բղխին։ Երբ Սիփան ամպեր կը ժողվէ իր գլուխը, փոթորիկը մօտ է, իսկ երբ զերծ է ամպերէ, գեղեցիկ օդի ու վճիտ պայծառութեան նշան է։ Սիփան, ահա քեզ բնական օդաչափը զոր միայն կը գործածեն Վանայ ծովուն նաւավարները։

Իսկ արեւմտեան կողմը կը բարձրանան Նեմրովթ ու Գրգուռ լերանց բարձրաբերձ գագաթներն որք կ'երեւին ոչ միայն Վանայ կողմէն, այլ և Մշոյ ընդարձակածաւալ դաշտէն որ անոնց արեւմուտքը կը տարածուի։ Գրգուռ և Նեմրովթ այնքան նշանաւոր են և ծանօթ իրենց հնախօսական բազմակողմանի հանգամանքներովն որ աւելորդ կը համարինք բան մ'աւելցնել հոս։

Ոչ ինչ նուազ նշանաւոր է նաեւ այն լերանց գօտին որ Վանայ ծովուն հարաւային եզերքը կ'երկարի։ Արտօսի կամ Կարճկանի լեռնագօտին է այդ որ երկարաձգուելով մինչեւ Անդխաւուրոս կը հասնի։ Իր բարձրագոյն գագաթն է ծովուն վրայ հնախօսական անուանին կապուտկող, որոյ շրջակայից անտառներն միակն են բոլոր այդ երկիրներուն մէջ։

Այդքան լեռներն որ կը շրջապատեն այդ փոքրիկ ծովը՝ կարծեցէն ջրոյ բղխում ընթացքներ, գետ, վտակ, առու և պարբերական հեղեղատ, որք անխտիր միեւնոյն աւազանն ունին, այն է Վանայ ծովը ուր կը հասնին չորս կողմէն։ Նշանաւորներն են Մարմէտ և Խօշապ գետերն Արեւելքէն, Պէնտիմահու և Հայոտսր-պէյ գետերն Հիւսիսէն. Օրօրան կամ Արճէշու գետ Արեւմուտքէն, Թուխ Հարաւէն։ Իսկ փոքրերու և աննշաններու թիւն անհամար է։

Ծովը քմահաճոյքներ ունի. երբեմն մէկ երբեմն միւս կողմը կաճի կամ կը նուազի. նոյն իսկ քիչուն տարուան մը շրջանին մէջ շատ տեղեր ջրով ծածկուած են, ինչ ինչ տեղեր ալ ցամքած։

Թէպէտ բարձրաւանդակի մը վրայ զետեղուած՝ որ 6500 ոտք բարձրութիւն ունի, սակայն չսառիր այս ծով, մինչ իրեն մէջ վազող գետերն ամէնն ալ վարծր ու հաստատուն մարմիններ կը դառնան ձմեռներն։

Այս ծովու ջրոյն գեղեցիկ տեսարաններէ մին է ընդերկրեայ գետակը [illegible] ծովուն բացերը դուրս պոռթկալն՝ ըմպելի անոյշ ջրոյ փրփրացնեալ հոսանքով մը, երբ 5 կանգուն վեր ծովին մակերեսէն, ուսկից կօգտուէին նաւերն իրենց ջրոյ պաշարն առնելու, եթէ կարենան մօտենալ անոր հանած ալիքներուն և յարուցած կոհակներուն, բան մը որ կարելի է ամենահանդարտ օրերուն միայն։ Շատերը կուրանան այսպիսի ստորերկրեայ ջուրի մը ընթացքին գոյութիւնը, բայց չտարուանի ձեւով ծովու երեսէն վեր ժայթքումն իրական լինելով անոր գոյութիւնն ալ տարակոյսէ վեր կը մնայ բնականաբար։

Յաջորդ յօդուածով պիտի խօսինք Վանայ ծովուն շրջակայից և այլ հանգամանաց վրայ։

ՌՈՒԴԵԽՈՐ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Ռուսական Նովօյէ Վրէմիա լրագիրը Կ. Պոլսոյ ռուսական վաճառականութեան վրայ հետեւեալ ծանօթութիւնները հրատարակած է։

1895ի ներածութիւնն իբր 10 միլիոն օսմ. ոսկւոյ արժէք մ'ունեցած էր (այսինքն 96 միլիոն րուբլի), իսկ արտածութիւնն հազիւ 2 միլիոն օսմ. ոսկի եղած էր։ Ներածման ապրանքներու արժէքին նայելով, Ռուսիա՝ ուրիշ երկիրներու հետ բաղդատմամբ չորրորդ կարգը կը գրաւէ, (900,000 ոսկւոյ արտածութեամբ, այսինքն՝ 8.64 միլիոն րուբլի)։ Ռուսիա Կ. Պոլսոյ կը հայթայթէ մանաւանդ [illegible] նիւթեր, ինչպէս՝ ցորեն, գարի, ալիւր, կարագ, ձուկ, սեւ ու կարմիր ձկնկիթ (խաւիար), այլոց և փոշի շաքար։

Փայտը ներածելի նիւթոց առաջինն է և վերջին ժամանակներս մինչեւ իսկ [illegible] հրապարակները։ [illegible]

Կարագը կը բերուի մեծ մասամբ [illegible]

Ռուսական ալիւրն ալ միայն [illegible]

Սեւ թէ կարմիր ձկնկիթ, — որ [illegible]

Այս գլխաւոր վաճառքներուն վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ [illegible]

Կը տեսնուի թէ, [illegible] Կ. Պոլսոյ հրապարակը կրնայ

չատ նպաստաւոր ըլլալ ռուս վաճառականութեան։ Հետեւապէս չատ փափաքելի է որ ցարդ եղածէն աւելի ճշդիւ ցոյց տրուին անոր պէտքերն ու յառաջդիմութեան միջոցներն։ Ուրիշ երկիրներու վաճառականութեան դաշտով, Կ. Պոլսոյ ֆրանսական, գերմանական և անգլիական առեւտրական սենեակները ճիշդ ծանօթութիւններ կը հայթայթեն իրենց անձնիւր երկրի վաճառականութեան վրայ։ Պէտք է յուսալ թէ յորմէ հետէ կատարեալ իրողութիւն մ'եղած է թէ Ռուսիոյ ելմտական նախարարութիւնը գործակատար մը կարգած է այդ քաղաքին մէջ, կըսէ Նովօսթի, ներածութիւնն աւելի լաւ պայմաններու մէջ պիտի գտնուի այսուհետեւ։

Այս գործակատարը պիտի կրնայ ռուսական արտադրիչներու հայթայթել ամէն անհրաժեշտ տեղեկութիւններն որպէս զի անոնք կարենան իրենց արտադրութիւնները պատրաստել այնպիսի կերպով մը որ թէ՛ սպառողները գոհացնեն և թէ՛ կարենան դիմագրաւել միւս տէրութեանց, և մանաւանդ Աւստրիոյ մրցման, որ իր թէեւ աժան, այլ ստորին արտադրութիւններով կ'ողողէ սոյն երկիրները։ Ի Կ. Պոլիս ռուսական վաճառքներու մեծ մթերանոցներ կազմակերպելու միտք ցարդ տարուած ջանքերն յաջողութեամբ չեն պսակուած, ըստ որում կազմակերպողներն բաւականի դրամագլուխ չունէին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ

Չէքի հիւպատոսին ջարդուելէն առաջ նաւային սպայ Մօնճիարտինի, որ զոհերէն մին է, գրեր է իտալական կառավարութեան թէ մեծ կասկածներ ունի Սոմալիներուն վրայ։ Կէս-պաշտօնական թերթերն այդ դէպքին առթիւ կը յիշեցնեն թէ Մ. Քրիսփի կը կարծէր այնչափ լաւ յարաբերութիւններ ունենալ Սոմալիներուն հետ որ մինչեւ իսկ անոնց աջակցութեանը կը վստահէր ընդդէմ Մենելիքի։

—Իտալական լրագիր մը կը հրատարակէ Վօլթուռնօ մարտանաւուն նաւազներէն միոյն նամակն, որ Զանզիպարէն գրուած է նոյեմբ. 12 թուականաւ (Ն. Տ.). պարագաներ կը պատմէ որոցմով կը բացատրուի Մակատաքսոյի ջարդը։ Հոկտ 22ին Վօլթուռնօ մարտանաւն, որուն մէջ կը գտնուէր ընդհանուր հիւպատոս Չէքի, Իթալայի փոքր նաւահանգիստը գտնուած պահուն լուր առեր է թէ մօտը գտնուած Հիւէրէշէ անուն երկրի մը պետն սպաններ է երեք բնիկ զինուորներ։ Անմիջապէս 60 մարդ, նաւաստի ու բնիկ զինուորներ, տեղակալի մը հրամանատարութեամբ ղրկուեր են յայդ կողմը. խումբը նոյն գիշերը Հիւէրէշէ հասնելով քանդեր ու այրեր է երկրին բոլոր բնակարանները. բնիկները փախեր են։ Իտալացի նաւազք ու բնիկ զինուորներն Իթալա վերադարձեր են իրենց հետ տանելով կողոպտուած զէնքերն։ Այս դէպքէն կը հետեւի թէ Չէքի հիւպատոսին ջարդը Սոմալիներու վրէժխնդրութեան արդիւնքն է։

—Սպանուած հիւպատոսն Անթօնիօ Չէքի ծնած էր ի Սէզարօ 1849ին։ Շատ երիտասարդ մտած էր ծովային զինուորութեան ասպարէզն և շուտով հարիւրապետի աստիճան բարձրացած էր։ Ուսեալ, գործունեայ, մասնակցած էր Անթինօրիի և Քարինիի արշաւանքներուն, այս վերջինը Կալաներու երկրին մէջ. ինքը գրած էր արշաւանքին պատմութիւնը, որ բազմաթիւ լեզուներու թարգմանուած է։ Չէքի Ատէնի հիւպատոս եղած և յետոյ Զանզիպարի ընդհանուր հիւպատոս կարգուած էր։ Հակառակ էր զինուորական եղանակաւ գաղթավայրեր գրաւելու դրութեան և համոզուած էր թէ աւելի լաւ արդիւնքներ ձեռք կը բերուին քաղաքային պաշտօնեաներով ու վաճառականներով։

—Նախարարապետ տի Ռուտինի մարքիզը ձախողուած մ'ունեցաւ Ծերակոյտին մէջ, որովհետեւ այս վերջինը յետաձգեց նկատառումն այն օրինագծին զոր նախարարապետը ներկայացուցած էր՝ աշխատութեան պահուն արկածներէ վնասուող գործաւորաց համար։ Այս ձախողուած թէեւ քաղաքական հետեւանք մը չունենար և չպիտի ունենայ, սակայն իբրեւ ազդարարութիւն մը կը նկատուի։ Ծերակոյտը կուզէ որ տի Ռուտինի մարքիզը բաժնուի Ճովալօթթիի խումբէն և աւելի աջակողման յարի։

—Պատերազմական նախարարին մատուցած օրինագիծը կառաջարկէ զինուորական ելմտացոյցը 239էն 246 միլիոն ֆրանքի բարձրացնել։

—Ներածինի հազարապետը հեռագրեց Ուսարպիլիէն 13/25 նոյեմ. թուականաւ. «Ստանալով Թագաւորին վաւերացման հեռագիրն անմիջապէս հաղորդեցի Մենելիքի։ Երկու օր յետոյ 200 գերիներով Հարտոր ժամանեցի ողջ առողջ. առաջին առթիւ ճամբայ պիտի ելնեմ զանոնք Իտալիա բերելու համար։ Հալպէշ զօրավար Րաս Մաքոննէն մեր ուղեւորութեան միջոցին ամէն խնամք տարաւ. զօրավարն ըսաւ թէ Մենելիք ստանալուն պէս արքայական հեռագիրը, գերիները փութով Հարրար պիտի ղրկուին։

—Արտաքին գործոց նախարար Մ. Վիսքօնթի Վէնօսթա յայտարարեց Խորհրդարանին թէ Պրազիլիոյ հետ եղած խնդիրը գոհացուցիչ կերպով կարգադրուած է։ Ելմտական նախարարը տեղեկութիւններ տուաւ ելմտական վիճակին վրայ, և ծանուցանեց ։ 1896-97ի ելմտացոյցին հասութից գլուխն ութ միլիոն ֆրանք աւելի է և 1897-98ինն ալ երկու միլիոն։ Նախարարը պնդեց ծախքերը նուազեցնելու պէտքին վրայ. Նոյնպէս տեղեկութիւններ տուաւ Նափոլի, Իտալիոյ և Սիկիլիայի պանքաներուն համար գործադրելի բարենորոգմանց վրայ։

ԱՆԳԼԻԱ

Անցեալ ուրբաթ Անգլիոյ ծովեզերաց վրայ ամէնասաստիկ փոթորիկ մը ծագեր է՝ մանաւանդ ի Պրայթըն, որ ամենէն աւելի վնասուեր է. Նաւահանգստին երկաթեայ ամբարտակը բոլորովին խորտակուեր է։ Ծովու վրայ եղած վնասները թէեւ յայտնի չեն, սակայն ծովեզերաց վրայ բազմաթիւ բեկորներ լեցուեր են կոհակներէն բերուած։ Օսթէնտի թղթատարը Տուվրի նաւահանգիստէն ներս մտնելուն քարերու զարնուելով մեծ վնասներ կրեր է։ Շատ մը նաւեր ալ նոյն վիճակին ենթարկուեր են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Աշնան կատարուած ռազմափորձերէն առնուեցաւ որ Էլպա գետին բերանը՝ Հիւսիսային ծովէն Պալթիկ ծով տանող ջրանցքին վրայ՝ պէտք եղած կերպով պաշտպանուած չէ դէմ դնելու համար թշնամի նաւատորմի մը յարձակմանց։ Այդ վիճակը դարմանելու համար խնդիր եղած է նաւային թնդանօթակիրներու թիւն աւելցնել և զօրացնել Պրունսպութէլի սահմանքներուն և Քուքսհավէնի ամրոցներուն պահապան փաչաները։

ՍՊԱՆԻԱ

Մ. Քանովաս յայտարարեց Նախարարաց խորհուրդին մէջ թէ պաշտօնական հեռագիր չէ ծանուցած որ ապստամբութիւնն ալ կերթայ Փիլիպեան կղզիներուն մէջ։ Ապստամբապետ Հիճիօ, որ վիրաւորուած էր Լապայի ճակատամարտին մէջ, մեռեր է։

—Հակառակ ընդհանուր ակնկալութեան, Պլանքօ մարէշալը չուզեր հասկնալ այն ազդարարութիւնն որ կերպով մը եղած էր իրեն՝ Պօլավիէժա զօրավար ուրիշ զօրավարներու հետ Մանիլա ղրկուելովը։ Մարէշալ Պլանքօ տրամադիր չերեւիր Սպանիա վերադառնալու։ Մարէշալը կուզէ իր ազդեցութիւնն աւելցնել զինուորական նորանոր գործողութիւններով որոց անձամբ պիտի հրամայէ։ Պօլավիէժա զօրավարն իբրեւ կուսակալ Մանիլա թողուած է։

—Մանիլայի սպանիական կուսակիցք և Մատրիտի լրագիրք կը պահանջեն որ մարէշալ Պլանքօ ետ կանչուի։ Նախարարութեան թերթերն ալ կըսեն թէ կառավարութիւնը կուզէ խնայել մարէշալին, սակայն Պօլավիէժա զօրավարը չուզեր ստանձնել երկրորդական դեր մը։

—Միացեալ Նահանգաց նախագահն իր յայտագրին մէջ որով ըսած էր թէ կարելի չէ Քուպացիները պատերազմիկ ճանչնալ, կը մերժէ նաեւ Մ. Նահանգաց կողմէ Քուպան գնելու գաղափարն, ցորչափ Սպանիա չընէ այդ կարգի առաջարկութիւն մը։ Մ. Քլիվլէնտ կը յուսայ թէ Սպանիա ինքնավարութիւն մը պիտի տայ Քուպայի, որով պատերազմը պիտի վերջանայ առանց Սպանիոյ արժանապատուութեանը դպչելու ։ Ինքնավարութեան առաջարկը նպաստաւոր ընդունելութիւն մը գտած է, սակայն վերջնական պատասխան մը չկայ ։

ՌՈՒՍԻԱ

Օտեսայէն կը գրեն նոյեմ. 21/4 դեկտ. թուականաւ թէ Տօն գետն ու Ազախու ծովը անակնկալ կերպով սառեր են. Նաւերը բռնուած են սառոյցին մէջ. Ազօֆ ու Րօսթօֆի միջեւ տասնեւերկու շոգենաւ կան սառոյցներէ պաշարուած։

—Աւազակութիւնը կը շարունակէ Կովկասի մէջ։ Վերջերս ճարտարագէտ Պալինսքի, որ պաշտօն ունի հսկել Կարսի երկաթուղւոյն շինութեանց վրայ, հեռագրեր է ի Թիֆլիզ թէ երկու հեծեալ չարագործներ վրան յարձակելով վիրաւորեր են զինքն ու իր կառապանը։

—Հավրի մէջ շինուած ռուսական Սվէթլանա չրջուն մարտանաւը ծովը իջուցուեցաւ։ Ռուս կրօնաւոր Տ. Վասիլիէվ ներկայ գտնուելով աղօթեց ու օրհնեց նաւը։ Յետոյ սեղան մը տրուեցաւ. բանախօսութիւններ եղան և բաժակներ պարպուեցան ի պատիւ Ռուսիոյ։

ՌՈՒՍԵՐԸ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻՈՅ ՄԷՋ

Բեդրսպուրկի աշխարհագրական կայսերական ընկերութիւնը, Թուրքաստանի կուսակալին խնդրանօք, որոշեց 1897ին գիտական արշաւանք մը կազմակերպել՝ պաշտօն ունենալով լրագրական, երկրաբանական ու հանքաբանական տեսակէտով խուզարկութիւններ կատարել Բամիրի երկրին մէջ զոր Ռուսիա ստացաւ սահմանագլխոյ համար եղած վերջին կարգադրութեամբ։ Այդ երկրին լերանց մէջ չատ հանքեր գտնուած են յակինթներ և այլ յարգի քարեր։

ՌՈՒՍԵՐԷՆՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Երկու տարիէ ի վեր Բարիզի միջնակարգ վարժարաններուն չատին մէջ կ'աւանդուի ռուսերէնը։ Լիլի համալսարանին մէջ կայ մինչեւ իսկ առանձին ամբիոն Ռուսաց մատենագրութեան համար։ Սակայն բոլոր ջանքերը ցարդ չնչին արդիւնք տուած են. Ծնողք աւելի օգտակար կը սեպեն անգլ. կամ գերմաներէն սորվեցնել իրենց զաւկներուն, և միջնակարգ վարժարանաց ծրագրին մէջ այս լեզուաց միոյն ուսումը պարտաւորիչ է, մինչ Ռուսաց լեզուի դասը կամաւոր է։ Միայն սպայակոյտի զինուորականներուն համար ռուսերէնը պարտաւորիչ եղած է վերջերս։

ՉԻՆ

Լի-Հունկ-Ջանկ կ'ուզէր իր որդին՝ Լօրտ Լի՝ Լոնտոնի դեսպան կարգել տալ։ Բայց Չինու Կայսրն այս պաշտօնին կոչեց Լոն Ֆէնկ Լիուհ, որ անգլիական կրթութիւն մը ստացած է, և չատ կը համակրի Անգլիացիներուն։

ԳԱՂԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մ. Չէքի հիւպատոսին և իր մարդոց ջարդը խիստ վհատեցուցիչ տպաւորութիւն մ'ըրաւ Իտալիոյ մէջ։ Կ'ըսուի թէ Իտալիոյ համար դրեթէ անկարելի պիտի ըլլայ այս թշնամանքին վրէժը լուծել Սոմալի ցեղերէն։ Այս աղէտ աւելի եւս սաստկացուց Իտալեան ժողովրդին մէջ երեւցած ընդդիմութիւնը գաղթային ձեռնարկներու։

ԵԳԻՊՏՈՍ ԵՒ ՍՈՒՏԱՆ

Յայտնի է թէ Եգիպտոսի Վերաքննիչ Ատեանը դատապարտեց եգիպտական կառավարութիւնը տոկոսով ետ տալու կէս միլիոն ոսկին զոր Հանրային Պարտուց սնտուկէն առած էր Սուտանի արշաւանքին ծախքին համար։ Այս վճիռ, թէեւ ընդհանուր զարմանք պատճառեց, արգելք պիտի չըլլայ Սուտանի արշաւանքին շարունակման. զի այն կէս միլիոնն, անոր տոկոսն և ասկէ ետքը պէտք ըլլալիք գումարն իբրեւ փոխառութիւն անմիջապէս առաջարկուեցաւ եգիպտական կառավարութեան։—Ատեանն ըսաւ թէ Հանրային Պարտուց պահեստի գումարը կազմող 1888ի հրամանագրին մէջ յիշուած «արտասովոր ծախք» բառով կը հասկցուին ելմտացոյցին մէջ չնախատեսուած վարչային ծախքերն, որք հարկեցուցիչ պատճառէ մը յառաջ եկած են, կամ երկրին բարօրութեան պէտք եղած ծախքերը։ Տոնկոլայի արշաւանքն այս կարգէն չէ, և հետեւապէս Հանրային Պարտուց Վարչ. Խորհրդին մեծամասնութիւնն (անգլիացի, գերման, աւստրիացի և իտալեան անդամներն) իրենց իշխանութեան սահմանէն դուրս ելան՝ կէս միլիոն ոսկի նոյն պահեստի գումարէն եգիպտական վարչութեան յանձնելով։—Ֆրանսացի և ռուս պատուիրակները չատ գոհ մնացին իրենց այս դատական յաղթանակէն, որուն քաղաքական նշանակութիւն ալ կուտան։ Բայց հակառակ կուսակցութիւնն այս պատճառաւ ետ չի քաշուիր Սուտանէն, այլ աւելի անկախաբար յառաջ կը տանի այս ձեռնարկ։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ ԵՒ ՍՊԱՅՔ

Վիլհէլմ Կայսր այցելեց Հանովրի զինուորական վարժարանն, և սպայից հետ խօսելով, յիշեց Պրիւզվից տեղակալն, որ անցեալներն ոչինչ կռիւի մը պատճառաւ ոչ-զինուորական մը սպաննած էր՝ իբրեւ պատուոյ գործ։ Կայսրը ցաւ յայտնեց, և յորդորեց զգուշանալ զինուորական և ոչ-զինուորական դասակարգերու միջեւ հակառակութենէ։ Ժողովրդեան այս երկու մասերը պէտք է սիրով ապրին, ըսաւ։

ՆԻԺԷՐԻ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլ. Ընկերութեան տնօրէն Սըր Ճօրճ Թոպման Կոլտի անցեալ շաբաթ օր Անգլիայէն մեկնեցաւ իր պաշտօնատեղին, Լաս Բալմաս։—Նիժէրի խալամ հզօր ցեղ մը, Իլորինք, պատրաստակամութիւն յայտնեցին օգնելու անգլ. արշաւանքին Նիժէրի ներսերը։ Բայց ուրիշ ցեղեր կընդդիմանան։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Մօնթէվիտէօյէն կը հեռագրեն թէ կառավարութիւնը պաշտօնական հեռագիր ստացաւ հաստատող թէ Ապարիչիօ Սարաիվա ջախջախիչ յաղթանակ մը տարեր է հեծելազօրաց վրայ։ Ուրուկուայի հրամանատար Րոտրիկէզ պաշա, որուն մահը ծանուցին, իր գունդն ալ ջախջախուեր է։ Ալքօպա գնդապետին խումբն ալ յաղթուեր է։ Մօնթէվիտէօյի մէջ մեծ մտահոգութիւն կը տիրէ. բազմաթիւ ձերբակալութիւնք կը կատարուին։ Խնդիր կայ Նախագահ Պօրտայի հրաժարականը պահանջելու և եռապետութիւն մը կազմելու որ բաղկանայ ՄՄ. Կոմենզօրոյէ, Բէրէզէ ու Թաւէլէ։ Քաղաքին մէջ պահապան զօրացութիւն աւելցած է։

ԱՒՍՏՐԻԱ

Աւստրիական նախարարութիւնը հրատարակեց 1895 տարւոյն Աւստրօ-Հունգարիոյ առեւտրական վիճակը։ Ներածմունք կը հասնին 722,500,000 ֆիօրինի, անցեալ տարի 700 միլիոն էին։ Արտածութիւնք կը հասնին 741,800,000 ֆիօրինի. անցեալ տարի 795,500,000 էին, որ ըսել է թէ արտածութիւնք պակսած են։ 1895ին թանկագին մետաղներու և դրամներու ներածութիւնն է 53,800,000 ֆիօրին և արտածութիւն՝ 25,200,000։ Ներածման գլխաւոր ապրանքներն են գաղթարերք, ծխախոտ, կենդանական բերքեր, ածուխ, բուրդ, մետաքս ու կաշի, իսկ արտածման՝ շաքար, ալիւր, բրինձ, արջառք, կենդանական բերքեր, փայտ, կաշի, ածուխ և ապակեղէնք։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Դեկտ. — Դատարանն արձակեց իր վճիռը՝ Լիւցով-Լէքերթի դատին առթիւ։ Լիւցով ու Լէքերթ դատապարտուեցան տասնեւութ ամսուան բանտարկութեան. Սթաաթսպուրկէր Ցայթունկ լրագրոյ խմբագիրներէն Պէրկէր՝ մէկ ամսուան, Տի Վէլթ ամ Մօնթակի խմբագիրներէն Պլօէց՝ 500 մարքի և լրաբեր Ֆէօլմէլ ալ 100 մարք տուգանքի։

ԲԱՐԻԶ. — Գաղթականութեանց նախարար Մ. Լըպօն հարցման մը պատասխանելով ի մասին Նիժէրի արշաւանքին, պատասխանեց թէ Ֆրանսա իր եւ ոչ մէկ պահանջումէն ետ կեցած է։ Անգլիական կառավարութիւնն ապահովութիւն տուած է թէ ֆրանսական եւ ոչ մէկ ստացուածքի համար վտանգ կայ։

—Նախագահ Մ. Ֆէլիքս Ֆօռ այսօր Էլիզէի պալատան մէջ ընդունեց անգլիական նոր դեսպան Սըր Էտմընտ Մոնսընի, որ իր յանձնարարագրերը մատոյց։ Երկու կողմէն արտասանուած բանախօսութեանց մէջ խօսուեցաւ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի համերաշխութեան վրայ՝ աշխարհիս քաղաքակրթութեան համար։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական մամուլը խստիւ կը քննադատէ Քլիվլէնտ նախագահին յայտագիրն։ Հանրային կարծիքին վրայ ալ աննպաստ տպաւորութիւն մը յառաջ բերաւ։

—Զրոյց կայ թէ Քուպայի սպանիացի զօրաց հրամանատար զօրավար Վէյլէր վիրաւորուեր է։

ՀՌՈՄ.— Արտաքին գործոց նախարարը խնդրեց յատուկ յանձնաժողովէն շուտով վաւերացնել իտալեւթունուզեան դաշնագիրը։

ԺԸՆԷՎ. — Զուիցերիոյ ազգային ժողովը նախագահ ընտրեց Մ. Լանտանման Քիլ, որ կաթոլիկ պահպանողական կուսակցութեան պետն է. ծնած է 1837ին։ Մ. Կրայզհապէր, ձախակողմեանց դեր-նախագահ ընտրուեցաւ։

ՍՕՖԻԱ.— Մ. Սթոյլով ի նոյն հրաւիրեց Սօպրանիէն՝ դեկտ. 1/13ին։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՀՌՈՄ, 9 Դեկտ. (Էրէկոյ).— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարն յայտարարեց թէ առեւտրական դաշնագիր մը պիտի կնքէ Ֆրանսայի հետ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Մարէշալ Պլանքօ, որ Փիլիպեան կղզիները կը գտնուի իբրեւ հրամանատար, նախագահ կարգուեցաւ Թագուհւոյն հետեւորդ զինուորական մարմնոյն։ Զօրավար Բլավիէժա պիտի ստանձնէ Փիլիպեան կղզիներու հրամանատարի ու կուսակալի պաշտօնը միանգամայն։

Ա Զ Դ

Եկեղեցական երաժշտութեան երիտասարդ դասատու մը հսկող կառավարչի պաշտօն կը խնդրէ ազգային վարժարանի մը մէջ։ Չափաւոր ամսականով ։ 1—4

(21)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՈՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Չափահաս ըլլալէս ի վեր, կենաց դըժուարութիւններուն դէմ ոգորած եմ, ջանացած եմ կոխել անցնիլ այն խոչընդոտներն որք ճամբուս վրայ կը կանգնէին։ Փորձած եմ իշխել բաղդին, որուն դէմ յաղթական պայքար մը մղած եմ։ Այս ոգորումներու ատեն կրցած եմ դառնալ ոչ միայն ինձ համակիր եղողներն, այլեւ հակառակորդներս։ Շատ շուտով հասկցած եմ թէ ընդհանրապէս առաջիններն յարգուելու նուազ արժանի են, եւ թէ վերջինները պէտք չէ որ այնքան վախ ազդեն։ Իրապէս, ինձ այնպէս թուած է թէ յաջողելու համար կը բաւէ կամեցողութիւն ունենալ եւ թէ աշխարհս կամք ունեցողներունն է։ Մինչեւ հիմա հարստութեանս համար չատ բան ըրած եմ, բայց երջանկութեանս համար բան մը չեմ ըրած։ Այս օրերս պիտի գտնեմ այն կինն որ ինծի համար սահմանուած է, վասն զի, երկրիս վրայ, ամէն կենդանի էակ մասնաւորապէս իրեն համար սահմանուած կէս մը ունի, եւ այդ օրն հոգւոյս բոլոր զօրութեամբը սիրոյս միայն պիտի ծառայեմ։ Հարկ է որ սիրած կինս միմիայն իմս ըլլայ, եւ կ'զգամ որ այդ կինը ձեռք բերելու համար եւ ոչ մէկ բանի առջեւ պիտի ընկրկիմ։

—Եւ եթէ այսօր կին մը զձեզ սիրէ՞ր։

—Ամէն ջանք պիտի ընեմ որ զինքը սիրեմ, բայց կանխաւ գիտեմ թէ պիտի չյաջողիմ։ Առնուած քաղաք մը հրապոյր չազդեր ինծ, ինչ որ պէտք է ինծ՝ երկրակալութիւնն է, անառիկ բերդն է, զոր յարձակմամբ պէտք է առնեմ ոսկորներուս ջախջախուելն աչքս առնելով. մէկ խօսքով, ճակատամարտն է։ Ես այնպիսի խառնուածքով մը ծնած եմ, որ արուեստակեալ, չինովի, ու գռեհիկ բաներէն կը սոսկամ։ Կենացս մէջ ամէն բան հազուագիւտ զգայութեան, անզուգական առարկային, թանկագին գանձուն համար ունեցած այս ճաշակիս դրոշմը կը կրէ։ Թերեւս այսպէս աշխարհ գալուս համար չատ դժբաղդ եմ։ Յաճախ կը խորհիմ թէ դժնդակ յուսախաբութեան մը պատճառաւ չարաչար պիտի տառապիմ, եւ սակայն չեմ կարող ցաւիլ որ անկարելւոյն այդ խուզարկուն եմ, եւ կըմբռնեմ թէ յանձնապաստան յաւակնոտ մը պիտի ըլլայի, եթէ ամբողջ անկեղծութեան մ'արդարացումը չունենայի։

—Ուրեմն եթէ մանկամարդ աղջիկ մը, մեծափարթամ, քաջուշիմ, բոլորովին տգեղ, ո՛հ, պէտք է խոստովանիլ, այլ կարող իր տեղն արժանապէս գրաւելու այն ամէն ընկերութեանց մէջ ուր ճակատագիրը պիտի ուզէ մղել զինքն, ձեզ առաջարկէ իր ձեռքն զոր Բարիզի ամէնէն փայլուն, տիտղոսաւոր, նշանաւոր անձանց զլացաւ, ի՞նչ պիտի պատասխանէք այդ յանդուգն կնոջ որ ինքզինք ամէն աշխարհային պատշաճութենէ վեր դասելով՝ անձամբ ձեզ պիտի դիմէ, այդ գոռոզ մտքին՝ որ պիտի համարձակի մտածել թէ դուք կարող էք ըմբռնել իր ընտրութեան փափուկ կողմն, այդ խանդակաթ սրտին որ իր մարմնական ողորմելի թերութիւնները մշտատեւ ու խանդավառ աղապատանքով մը պիտի փոխարինէ։

Դեռատի աղջկան հասակը կարծես երկնցած էր, իր թաւչեայ դիմակին ծակերէն աչքերը կը փայլփլէին։ Իր դողդոջ ձեռքը Քլէմանի թեւին վրայ յեցուցած էր եւ իր բոլոր էութենէն վրդովիչ հրապոյր մը կ'ելնէր։ Այն բացդոյն մետաքսէ ծպտազգեստին տակ վէպերու ծպտեալ պարիկներուն կը նմանէր։ Թովիչ Իշխանին սիրոյ միակ բառը պէտք չէ՞ր որ մէկ րոպէի մէջ կերպարանափոխութեան մը նշանն ըլլար, եւ կնդուղին ու չրջազգեստներուն տակէն պէտք չէ՞ր որ գեղանի իշխանուհի մը դուրս գար յաղթական ու վեհապանծ, պատուութեան ու երջանկութեան համար սահմանուած։

Անակնկալուած բառը չարտասանուեցաւ։ Թովիա գլուխը խոնարհեցուց եւ պահ մը ցաւագին խորհրդածութեան մը մէջ ընկղմեալ մնաց։ Իր առնական գեղեցիկ դէմքը տխրութեամբ համակուած էր։ Ճակատը վեր բարձրացուց երբ դեռատի աղջիկն՝ որ իր քովը նստած էր՝ խորին հառաչանք մ'արձակեց։ Դեռատի աղջկան ձեռքն այլ եւս իր թեւին կրթնած չէր։ Թովիա բռնեց զայն եւ մեղմիւ սեղմեց, յետոյ մելամաղձութեամբ մը զոր չէր ջանար ծածկել, ըսաւ.

—Այն խօսքերն զոր հիմա արտասանեցիք, յիշողութենէս պիտի չելնեն, եւ ինչ որ խնդրէք ինծ, ամէն ժամանակէ աւելի պատրաստակամ պիտի գտնէք զիս՝ փորձելու։

Եւ ըստ որում դեռատի աղջիկն անկարող չէր իր յուզումը զսպելու.

—Այո, գիտեմ թէ ո՛վ էք. առաջին վայրկեանէն ճանչցած եմ զձեզ, կրկնեց Թովիա սրտաչարժ յարգանօք, եւ կատարելապէս հասկցած եմ ձեզ։ Խնդիրը ձեր վրայ էր, եւ ստուգիւ արժանիքէս աւելի պատիւ կ'ընէք ինծ։ Նախազգացումս կը վկայէ թէ այս պահուս թերեւս երջանկութենէ կը հեռանամ, բայց այլ եւս հիմակուան մարդը պիտի չըլլամ, եթէ խոստմանս դրժելով ընեմ այն բանն զոր որոշած եմ չընել։ Դէշ գործ մը պիտի ըլլայ ընդունիլ կապ մը զոր անկարող պիտի ըլլամ կամքովս խզել, վասն զի ստոյգ է թէ պիտի խըզեմ զայն, եւ եթէ բովանդակ յարգանացս ու բովանդակ սիրոյս արժանի կնոջ մը սիրոյն պիտի դրժեմ եւ պիտի տառապեցնեմ զինքն։ Այն օրն որ կին մը պաշտեմ, ծնրադիր պիտի պաշտեմ։ Բայց մինչեւ այն ատեն, չեմ կրնար անձիս երաշխաւոր ըլլալ։ Ձեզ դըժբաղդ պիտի ընէի եւ ամօթահար պիտի ըլլայի։ Գիտէք որ երկար ատենէ ի վեր հաստատ ու ազնիւ սէր մը կը տածեմ ձեզ համար։ Մոռցէք ինչ որ ըսուեցաւ այս կէս ժամու միջոցին, բայց իրաւունք տուէք ինծ որ ես յիշեմ զայն իբրեւ յոյժ ողոքալի ապացոյց մ'այն վստահութեան զոր ձեզ նման կին մ'ունեցաւ իմ պատուոյս վրայ։ Ձեռքերնիդ ինծ տուէք, յոյժ անկեղծօրէն, եւ հաստատեցէք ինծ թէ իրօք այնպէս էք ինչպէս որ դուք զձեզ նկարագրեցիք եւ ինչպէս որ ես զձեզ գտած եմ, ներելով ինծ այն վաղանցուկ դառնութիւնն զոր կը պատճառեմ ձեզ։

Էմիլի կամաց կամաց վեր հանեց իր դիմակն եւ Թովիայի ցոյց տուաւ արծագոյն ու արտասուաթոր դէմքը։ Դիմակին [illegible] խնամ էր. տխուր ժպիտով մը ցոյց տուաւ զայն ու անոյշ ձայնով մ'ըսաւ.

—Կան կիներ որ ուրախութենէ կուլան, բայց ես յուսախաբութեան եւ վշտի արտասուքը միայն կը ճանչնամ, թող որ հիմա թափած արցունքս կեանքիս մէջ աչքերէս հոսող արցունքներուն ամենէն անոյշն է։ Գոռոզ էք, Քլէման, եւ իրաւունք ունիք գոռոզ ըլլալու։ Ամէն բան ձեր անձին կը պարտիք. ուրեմն իրաւունք ունիք երբ ձեր էութեան անողոք կուռք մը կ'ընէք որու ամէն բան կը զոհէք։ Ես ձեզ համար պիտի ըլլայի յաւէտ դաշնակից մը, բարեկամուհի մը քան թէ կին մը, եւ վստահ եղէք որ չատ օգտակար պիտի ըլլայի ձեզ։ Բայց տարաբաղդ ճակատագիրներ կան, եւ իմինս այդպիսի է, թէպէտ եւ ամենուն նախանձը կը շարժէ։ Հաւատացէք որ աշխարհի մէջ ամէն բան կուտայի՝ ձեզ հաճելի ըլլալու համար, վասն զի ճանչցածներուս մէջ դուք էք այն միակ մարդն որ սիրուելու արժանի երեւցած է ինծ։

Թովիա ծանրութեամբ գլուխը շարժեց, եւ խոնարհութեամբ Էմիլի նայելով՝ ըսաւ.

—Դուք որ ուրիշներուն համար այնքան ներողամիտ չէք, ինծ համար չափազանց ներողամիտ էք։ Եթէ աւելի յատակաւոր աչքերով դիտէիք զիս, պիտի ըմբռնէիք։

(Շարունակելի)

Թարգմանեց Բ. Մ. ՊՕԶԱՃԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր Կայս. Պալատ կերթայ իր առաջին այցելութիւնը տալու պալատական աւագանւոյն։

Երէկ կրօնական և Քաղաքական նորընտիր Ժողովոց առաջին նիստը տեղի ունեցաւ ի Պատրիարքարան՝ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Երկուքին Ժողովոց անդամք գրեթէ ամբողջութեամբ ներկայ էին։

Նախ խառն Ժողով տեղի ունեցաւ, ուր Ս. Պատրիարք Հայրն կըրկին անգամ շնորհաւորեց Վարչութեան կրօնական և աշխարհական անդամներն՝ իրենց պաշտօնին համար կարողութիւն մաղթելով։

Ապա՝ երկու Ժողովներն առանձին առանձին հաւաքուեցան որոց փոխանակի նախագահեց Ս. Պատրիարք Հայրն։

Քաղաքական Ժողովոյ մէջ Ատենապետ Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան ընդհանուր տեսութիւն մ'ընելով ազգային գործոց վիճակին վրայ՝ երկարօրէն խօսեցաւ, ցոյց տալով այն միջոցներն ու դարմաններն որոց անմիջական կարօտութիւն ունին։

Նկատողութեան առնուեցաւ Տեսուչ Խորհրդոց կազմակերպուելու վիճակը՝ ինչպէս նաև գաւառական առաջնորդութեանց Թափուր ըլլալուն հետեւանօք՝ ժողովրդեան անհովիւ և տեղական գործոց անկերպարան կացութիւնը։ Որոշուեցաւ յառաջիկայ նիստերէն մէկուն մէջ այս կարեւոր խնդրով զբաղիլ։

Նոյնպէս՝ վարչական գործոց բարւոք և անմիջական գործադրութեանը համար, Ժողովս ընդունեց աշխատութեան բաժանման սկզբունքն և ըստ այսմ իր մէջէն չորս մասնաժողովներ կազմեց.

1. Ցարաբերական գործոց համար Բարձր. Յարութիւն փաշա Տատեան, վսեմ. Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան և Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան։

2. Գաւառական գործոց Մասնաժողով. Էլիաս էֆ. Զայեան, Զարեհ էֆ. Տիլպէր և Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան։

3. Տնտեսական Մասնաժողով. վսեմ. Ստեփան փաշա Ասլանեան, Միհրան էֆ. Սէթեան, Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան և Գրիգոր էֆ. Գարակէօզեան։

4. Տեղական Մասնաժողով. Գրիգոր էֆ. Խարեան, Սեպուհ էֆ. Տէմիրճիպաշեան և Մկրտիչ էֆ. Ասատեան։

Ասոնց պաշտօնը պիտի ըլլայ ուսումնասիրել խնդիրներն, անոնց լուծման եղանակը սահմանել, ընթացիկները տնօրինել և կարեւորագոյնները հաղորդել լիագումար ժողովոյն։

Խառն Ժողովոյ անդրանիկ նիստէն երեք անդամ միայն բացակայ էին. կրօնական Ժողովէն Տ. Մելքիսեդեկ Սրուանձտեան որ հրաժարած է, բայց Ս. Պատրիարք Հայրը չէ ընդունած անոր հրաժարականն, և Տ. Գէորգ Ծ. վ. Իւթիւճեան որ Եգիպտոս կը գտնուի։ Քաղաքական Ժողովէն միայն Սենեքերիմ էֆ. Մանուկեան բացակայ մնաց տկարութեան պատճառաւ։ Երկուց Ժողովոց անդամներուն այս հոծ ներկայութիւնն, նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Բարձր. Յարութիւն փաշայի, անսովոր կերպիւ պատկառելի հանդամանք մը տուաւ գումարման։

Կրօնական Ժողովս և երէկ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդրոց վրայ կարծեաց ընդհանուր փոխանակութիւն մ'ընելով հետեւեալ մասնակի տնօրէնութիւններն ըրաւ.

Արմաշու Դպրեվանուց աշակերտներէն տիրացու Ներսէհ սարկաւագ որ անձնական տկարութեան պատճառաւ չէր կրցած իւր ընկերակցաց հետ կուսակրօն քահանայ ձեռնադրուիլ, այս անգամ ապաքինած ըլլալով իւր փափաքին իրագործումը կը խնդրէր։

Կրօնական Ժողովս իւր Ս. Նախագահին յանձնեց այս մասին զարժանը տնօրինել։

Տիրացու Յարութիւն անուն սարկաւագին համար որոշեց որ վերադառնայ ի Գաղատիա՝ ուր ձեռնադրուած է, իսկ Արշակ սարկաւագին յանձնարարեց երթալ կեսարիոյ Ս. Դանիէլի վանքը։

Տ. Մելքիսեդեկ եպս. Մուրատեան թէև կրկին անգամ հրաժարական ղրկած էր, սակայն կրօնական Ժողովս խպառ անընդունելի գտաւ նորա հրաժարականը։

Ժողովս որոշեց իր սովորական գումարումներն ընել երեքշաբթի օրերն ի Պատրիարքարան։

Խորհուրդ կայ Դպրեվանքէն ելած վարդապետներուն մէկ մէկ յարմար պաշտօն տալու Պատրիարքարանի մէջ, ցանոնք ազգային վարչական կեանքի վարժեցնելու համար։

Խառն Ժողովոյ յաջորդ նիստը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ շաբթու ուրբաթ օրն, իր օրագրին վրայ ունենալով 1. վերաքննութիւն Ազգ. Սահմանադրութեան, 2. Գաւառային առաջնորդութիւնք. 3. Կազմութիւն Տեսուչ Խորհրդոց։

Երէկ արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի կողմէ Ազն. Միքայէլ էֆ. Կիւլլապեան փոխադարձ այցելութեան եկաւ Ս. Պատրիարք Հօր։

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին տնօրէնութեամբ, Տ. Խորէն եպիսկոպոս Ստեփանէ հոգեւոր հովիւ կարգուած է Եւրոպիոյ հայ գաղթականութեանց, և Տ. Արսէն վ. Վեհունի Պուլկարիոյ հոգեւոր հովիւ։

Ջարին գահակալութեան Բ. տարեդարձին առթիւ, հոկտ. 21ին, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը խընդակցութեան և բարեմաղթութեան հեռագիր ղրկեր է, և Ն. Վեհափառութիւն Նիքոլա Բ. իր շնորհակալութիւնը հեռագրեր է Զարաքոյէ Սէլոյէ։

Երէկ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորութեան եկաւ Անտոնեան Միաբանութեան Աբբահայր Հ. Ռափայէլ Գերապայծառ Միասէրեան, միաբաններէն Հ. Բարսեղ վ. Զատեանի և Հ. Արսէն վ. Աբէլեանի հետ։ Միասէրեան Գերապայծառ Ն. Ամենապատուութեան ուսուցիչն եղած է Անտոնեան Միաբանութեան մէջ, իսկ Հ. Բարսեղ և Հ. Արսէն՝ Ն. Ամենապատուութեան աշակերտներն եղած են։ Ազն. Տիկին մայր Օրմանեան ալ Միասէրեան գերդաստանին կը պատկանի։ Աւելորդ է ըսել թէ տեսակցութիւնն յոյժ սիրալիր եղաւ։

Անտոնեանց Միաբանութեան վանքը կը գտնուի յՕրթագիւղ. ուստի տեսակցութեան պահուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրեց նաև կրօնական Ժողովոյ երկրորդ Ատենապետ Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունին, որ քարոզիչն է Օրթագիւղի եկեղեցւոյն, և ներկայացուց Ն. Գերապատուութիւնն Անտոնեանց Աբբահօր ու վարդապետներուն։

Ռուսական դեսպանատան առաջին Թարգման Մ. Մաքսիմոֆ՝ Նէվրուզ Ցաբէթիկ էֆէնտիի հետ երէկ Պատրիարքարան գալով, յանուն դեսպանատան շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ ընդունեց Մ. Մաքսիմոֆը յատենի Խառն Ժողովոյ։

Աւստրիական դեսպանատան Թարգման Մ. Բօկաչէր երէկ Պատրիարքարան եկաւ և դեսպան Պ. ֆոն Քալիչէի կողմէ շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Օրթագիւղի Ս. Թարգմանչաց վարժարանին համար հոգաբարձութիւն մը կարգուեցաւ, զոր կը կազմեն Արմենակ էֆ. Մ. Գազանճեան, Արշաւիր էֆ. Յակոբեան, Խաչիկ էֆ. Կ. Խաչատուրեան և Նիկողոս էֆ. Թօքատլեան։ Հոգաբարձութիւնն արդէն պաշտօնի ձեռնարկած է և Թաղեցւոց նիւթական ու բարոյական աջակցութեանը պիտի դիմէ վարժարանը բարեկարգ վիճակի մը մէջ պահելու համար։ Յուսալի է թէ այդ աջակցութիւն չպիտի զլացուի հոգաբարձութեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսն. Խորհրդոյ Ազգ. Կեդր. Վարչ.

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մոմավաճառութեան մենաշնորհը 1895 մայիս 1էն 1896 ապրիլ 30 ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած են. սոյն յար եւ նման մեկ օրինակն կախուած է Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ բակն ի տես Թաղեցւոց։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ Թաղի պատուարժան ազգայնոց, որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ եթէ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամին մէջ գրաւոր կեր իւ ներկայացնեն Տնտեսական Խորհրդոյ։

Որոշեալ պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

ԴՐԿՈՒԱԾ ԶՐԻ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

400 քերական, 100 Արմենակ կամ ընթերցարան Պարապաչեան, 50 ոսկեմատենիկ, 30 գիտելիք եւ պարտիք՝ 30 տարրական քերականութիւն աշխ. լեզուի, 20 աշխ. քերականութիւն Դարապաչ, 20 համառօտ քերականութիւն գրաբար լեզուի՝ Պօղաճեան, 10 գործ. քերականութիւն, 50 քրիստոնէական Խանճեան, 30 Ս. պատմութիւն, 10 հին՝ նոր եղանակ ֆրանսերէնի, 15 առողջապահութիւն Մամուրեան, 1 հայերէն բառարան Ս. Գարամանեան. գումար՝ 766 կտոր նոր դասագիրք, 1080 ղրշ. արժէքով։

10 կրթական քրիստոնէական, 3 համառօտ քաղուածք Պարապաչեան, 20 ֆրանս. քերական Պօղաճեան, 10 լէքթիւռ բուռ լ'անֆան՝ Պրիւնօ, 8 լէքթիւռ բուռ լ'ատօլէսան՝ Պրիւնօ. գումար՝ 51 կտոր գործածուած դասագիրք։

Համագումար՝ 817 կտոր դասագիրք։

Նաեւ 8 ծրար Թուղթ, 1 կշռոց մատիտ եւ 2 տրցակ ծծուն Թուղթ։

Սոյն 817 կտոր դասագրքերն եւ յիշուած գպրոցական նիւթեր, կրթասէր ազգայնոց կողմանէ գաւառացի աղքատ ուսանողաց համար նուիրուածներէն, ստացայ ձեռամբ՝ դասագրքերու եւ դպրոցական պիտոյից հայթայթման մասնախմբի գրագիր՝ Յ. Գ. էֆ. Փալագաշեանէ, Շապին-Գարահիսարի Հայոց առաջնորդարանը ղրկելու համար։

1896 նոյ. 14

Գատը-գիւղ

(Ստորագրութիւն)

ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ՔՀՆՅ. ՔԻՊԱՐԵԱՆՑ

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Գ. Ք. Ա. Դուրդունէլ.—Եռամսեան 40 ղրշ. է։

Խ. Վ. Պ. Չէնկիլէր.—Ծամփորդով մը կրնաք ղրկել։ Եւ կամ Նիկոմիդիա Սուքիասեան Եղբարց կրնաք յանձնել տալ երկուքը միասին։

Պ. Վ. Տ. Յ. Տէրքիրտէլ.—Կը ղըրկուի։

Գ. Գ. Ա. Մալաթիա.—Շնորհակալ ենք։ Կ'ընդունինք։

Կարապետ Հէքիմեան, Մարսիլիա.—Դեկտ. 2 Թուով մեզմէ կը խնդրէք Զուիցերիոյ ժամագործութեան վարժարանի մը հասցէն, և ընդհանրապէս արհեստագիտական վարժարաններու հասցէներ։ Հոդ աւելի դիւրին է դիմել Զուիցերիոյ հիւպատոսին, կամ Զուիցերիացի վաճառականներու, և բաւական վարժարաններու հասցէներն իմանալ՝ ձեր սովրիլ փափաքած ո՛ և է արհեստին համար։ Տէքնիքումներ Գերմանիոյ ալ շատ կան հոդ։ Մեզ առձեռն այնպիսի հասցէներ չունինք։

Հր. Ց. Մ. Ռուսճուք.—Շնորհակալութիւն ձեր համակրութեան համար։ Ղրկեցէք։ Կը նայինք։ Յետոյ կը պատասխանենք։

Յ. Ս. Յ. Յօզղատ.—Կ'ընդունինք։ Կը ղրկուի։

Ս. Ե. Նիկոմիդիա.—Շնորհակալութեամբ ստացանք։

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամմնտօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ Թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսներու համար ծաղկաւէտ կըրլանտներ, քօղեր, ձեռնոցներ, կօշիկներ ևն. և կը զարդարէ հարսի մոմեր վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գներով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ալյօնի, Կրէտէի և Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին հեռագրական ու Թղթատարական ընդհանուր տեսուչ կարգեցաւ հեռագրական ու Թղթատարական վերատեսչութեան նախորդ հաշուակալ Նուրէտտին էֆէնտի։

Իսլայի առաջին աստիճան տըրուեցաւ Տրապիզոնի երեւելիներէն անդամ Իտարէի ժողովոյ անդամ Նեճիպզատէ Օսման էֆէնտիի։

Բումէլի Պէյլէրպէյլի աստիճան՝ Տիարպէքիրի Իտարէի ժողովոյ անդամներէն Ալյիւլդատէր փաշայի։

Նարտէի օսմանեան հիւպատոսարանին Թարգման Արիսթիտի Տէպրէքօս էֆէնտիի տիտղոսը դէր-հիւպատոսութեան բարձրացաւ։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Շիրքէթի Խայրիյէի քննիչ Հիւսէյին Նազմի էֆէնտիի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Երէկ աւարտեցաւ այն երկու ամսուան պայմանաժամն որ որոշուած էր՝ վերջին դէպքէն յետոյ Եւրոպա և ուրիշ երկիրներ գաղթող հայ անհատներու վերադարձն ընդունելու համար։ Արդ, կայս. Իրատէ մը հրամայած է որ, յետոյ հարկ եղածն ի գործ դրուելու պայմանաւ, այդ պայմանաժամն երեկունէ սկսեալ տասն օր երկարի։

ՀԵՐԲՈՒՄ.—Այս օրուան Թուրք լրագիրք կը հերքեն Թայմզի այն լուրը Թէ Անատոլուի նահանգաց մէկ քանիներուն մէջ սով երեւան ելած և մանաւանդ Տիարպէքիրի մէջ 500 հոգի անօթութենէ մեռած ըլլայ։ Թուրք լրագիրք կը յայտնեն Թէ այդ լուր այնչափ անհիմն է որ Թէ՛ Տիարպէքիրի և Թէ շրջակայ նահանգաց մէջ գտնուած ամբարները ժողովրդեան պէտքէն աւելի են, որով ժողովուրդն ոչ Թէ անօթի կը մեռնի, այլ ընդհակառակն իր պէտքը հողալէ վատ ամբարաց արտածութենէն ալ կօգտուի։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ.—Նոյն Թրոյէ Բրեսէ կը գրէ Թէ Տիարպէքիրի, Պիթլիսի ու Խարբերդի նահանգաց մէջ շատ մը բարենորոգումներ ի գործ դրուած են։

ԼԷՅԼԷԻ ՔԱՂԻՐ.—Այս գիշեր, որ է Իսլամաց Մարգարէին մօր յղութեան գիշերը, բոլոր մզկիթներու մինարէները կանթեղներով պիտի պարդարուին։

ԿՐԷՏԷԻ համար ըլլալիք փոխառութեան նկատմամբ Հանրային Պարտուց վարչութեան կողմէ առաջարկութիւններ եղած են։ Ի միջի այլոց առաջարկած է հանրօգուտ շինութեանց համար դրամ փոխ տալ որ նոյն շինութիւններն յանձն առնողներու երաշխաւորութեանը տակ պիտի գանուի։ Վարչութիւնը յարմար դատած է որ անմիջապէս 126,000 ոսկի տրուի։ Այս առաջարկութիւնք կուսակալին կողմէ պիտի ներկայացուին նահանգին ընդհանուր ժողովին։

—Եւրոպական լրագիրք կըսեն Թէ Կրէտէի դատական ու ոստիկան-զինուորաց բարենորոգմանց յանձնաժողովներն, որք կզգին ժամանեցին, նախ պիտի քննեն կղզւոյն վիճակն և յետոյ իրենց որոշումները պիտի հաղորդեն Կրէտէի ընդհանուր ժողովին և մեծ տէրութեանց հիւպատոսներուն։ Յուսալի է Թէ բարենորոգմանց սկսին ի գործ դրուիլ։

ՀՌՈՄԱՅ Պապը տասը հազար ֆրանք նուէր ղրկեց Կ. Պոլսոյ յոյն կաթոլիկներու Սիմիրնա բարեգործական ընկերութեան։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպան Մավրոկորտաթօ էֆէնտի, որ Աթէնք կը գտնուէր, երէկ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Օսմ. Պանքային ընդհանուր ու երկրորդ տնօրէնն առաջի օրն երկար տեսակցութիւն մ'ունեցան առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի հետ, որ միանգամայն նախագահն է ելմտացոյցի յանձնաժողովին։

ԾԽԱԽՈՏԻ ՏԱՍԱՆՈՐԴՆԵՐԸ.—Անցեալ տարի Հանրային Պարտուց Վարչութեան և Ռէժիին միջև պայմանագրութիւն մը կնքուեցաւ, որով այս վերջինը ստանձնեց ծխախոտի տասանորդի տարոց դանձումը՝ տարեկան ո... բոշեալ գումար մը հատուցանելու պայմանաւ։ Այդ որոշում հաղորդուեցաւ ելմտական նախարարութեան որ այդ մասին դիտողութիւններ ըրաւ։ Անցեալ օր ալ ծանուցուեցաւ Թէ համաձայնութիւն մը գոյացած ըլլալով խնդիրն իրաւարարներու պիտի յանձնուի։ Արդ, ըստ նորագոյն տեղեկութեանց, այդ կարգի առաջարկութիւն մը չէ եղած. բանակցութիւնք կը շարունակուին՝ Մալիյէի և Հանրային Պարտուց վարչութեան միջև. միւս կողմէ վերոյիշեալ պայմանագրութիւնն ալ ի գործադրութեան է։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ.—Անցեալ շաբթու Գարապիղայի մօտ օսմանեան առագաստանաւ մը՝ Ախմէտլեան, որ Պարթընէն կուգար, փոթորկի բռնուելով ընկղմեր է։ Նաւապետն ու վեց նաւաստիներ խեղդուեր են։ Նաւաստիներէն միայն մէկն ազատուեր է։

— Տէօսէ Աղաճի առջև ալ հելլենական Ա. յօս Նիկօլաօս առագաստանաւն ընկղմեր է, սակայն մէջը գտնուողներն ազատուեր են։

— Առջի գիշերը Միթիլլինէի բեռցած նաւ մը, որ Մուտանիայէն կուգար, Դումգարուի առջև ուրիշ նաւու մը զարնուելով ընկղմեցաւ։ Չորս նաւազներ խեղդուեցան։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Անցեալ չորեքշաբթի Խալկիտէնի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է։ Երկրաշարժի ալ Երզրումի Բլուճիր ու Բղի գաւառակաց մէջ։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ.—Պելկրատի և Զարիպրոդի միջև պատահած ողողմանց պատճառաւ պայմանադրական կառախումբն, որ այսօր ժամանեց, ոչ ուղեւոր բերաւ և ոչ ալ Թղթատարական պայուսակ։

ԱՆՑԱԳԻՐ.—Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, անցագրի գինը հինգէն տասը ղրուշի բարձրացաւ։

ՄԱԼԻՅԷԻ քննիչներն առջի օրը քննեցին մաքսային վերատեսչութեան արկղին գործառնութիւններն և հաստատեցին Թէ կանոնաւոր վիճակի մէջ կը գտնուի։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարարութեան քննիչ ժողովոյ նախագահի փոխանորդ կարգուեցաւ Գատըգիւղի ոստիկանութեան գօմիսէր Խայրի էֆէնտի։

ԱՆԱՍՆՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ.—Քաղաքապետութիւնը տեղեկանալով որ Կ. Պոլսոյ շրջակայից մէջ ու Զաթալճայի կողմերն անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած է, քննութիւններ կատարել տալով ստուգեց Թէ այդ լուր բոլորովին անհիմն է։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ մարտանաւ մը երէկ Վօլօսէն Սէլանիկի նաւահանգիստը ժամաներ է։

ՏՈՒՔԹ ՋԱՄՊԱՔՕ փաշա երէկ Պէյրութ ուղեւորեցաւ։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԷՆ կը գրեն Թէ տասն օրէ ի վեր ձիւն սկսած է։ Հողն, որ անձրեւաց երաշտութենէն չորցած էր, այժմ սկսած է տաքիլ։ Երկրագործք այդ պատճառաւ մտահոգութեան մէջ են։

ՈՃԻՐ ՄԸ.—Առջի իրիկուն Բերայի Եէնիչէհիր Թաղին մէջ ոճիր մը գործուեցաւ. երկու ձկնորսներ սիրային խնդրոյ մը համար կռուի բռնուեցան։ և մին զմիւսն սպաննեց։ Կռուին առարկան էր հանրակին մը։ Ձկնորսներէ մին Բասիլ 22 տարեկան է և միւսը Եէրասիմօ 23։ Նախ վէճ մը սկսաւ Թէ իրենցմէ ով այն իրիկունը պիտի այցելէր նոյն կնոջ։ Վէճը կռուի փոխուելով Բասիլ դաշոյնը քաշեց և յարձակեցաւ իր հակառակորդին վրայ. այս վերջինն աւելի ճարպիկ գտնուեցաւ. Բասիլին գլուխը տապալեց և դաշոյնը ձեռքէն խլելով անոր կուրծքը մխեց։ Ոստիկանք հասան ու հազիւ կրցան առնուլ Բասիլին խոստովանութիւնը, որովհետեւ քիչ յետոյ հոգին աւանդեց։ Եէրասիմօ ձերբակալուելով խոստովանեցաւ իր գործած ոճիրը։

ՏՈՒԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն փայլկենապէս կը լեցնեն, ցաւով գիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, ղէնթէ ջէ-նտը-բի-ն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ալոպ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկոաբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմբեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի դարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Ջըպուղճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց ընակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրխավէլի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ.—Հաւատարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՍԵՂԱՆԱՄՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

28 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	21 31
Ամենէն բարձր գին	»	21 32
Ամենէն վար գին	»	21 28
Օսմանիյէ	»	74 —
Բումէլիի երկաթ.	ֆր.	98 50
Ռէժի	»	— —
Քաէտի ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 16
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 02
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ	7 30
» ժուիսանս	»	2 40
Սիկառաէթ) Ա.	»	1 39
) Բ.	»	1 34
Սօս. Օթ. Շիմէ է Վալ.	Ա. Ո.	3 04
Ճէն. Թօմպաքօ Բորբ.	չեկն	— 07
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	— 10.6
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	495 —
Տէրքօսի ջրերի ընկ.	»	345 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455 —
Թրանուէյ	»	32 —

ՍԹԻՎԱՆՑ

Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 40
» ուխ	»	3 75
Բում. երկ. մէկ	» »	— —
» ուխ	» »	— —

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ	109 25
Փարիզ 3 »	ֆր.	22 87½
Ցիօրիկ մանտա	»	10 87½

ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌՏՒՈՒՆ

Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	21 31
Բումէլիի երկաթուղի	ֆր.	98 25

ԸՆԹԱՑԻՔ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 —
Բօլ Լիւքէսեալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	103 05
Բույիլ Թղթադրամ	Օ. Ո.	8 56

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 9 ԴԵԿՏ.

Ֆրանսական Ռանթ 3½	ֆր.	112 97
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.) բաց.	»	20 —
) գոց.	»	20 02
» » » Բ.	»	31 50
» » » Գ.	»	20 35
Օսմանիյէ	»	— —
Բումէլիի երկաթուղի	»	99 25
Օսմ. Բաքօսիթէ	»	— —
Մաքսատունն	»	— —
Օսմ. Ռէժի	»	309 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	527 —
Քաէտի Լիօնէ	»	761 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3358 —
Իտալական Ռանթ	»	93 30
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 250
Դրամադլուխ	»	2 —
Թրամուէյաց բանկ	»	31 —

ՊԵՐԼԻՆ, 9 ԴԵԿՏ.

Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	— —
» փոխառութիւն 1888	»	87 50
Բումէլիի երկաթուղի	»	98 50
Անատ. երկ. պարտաթ.	»	84 —
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 185

ՎԻԷՆՆԱ, 9 ԴԵԿՏ.

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօր.	120 —
Բումէլիի երկաթուղի	»	49 —
Օսմ. Ռէժի	»	150 50

ԼՈՆՏՈՆ, 9 ԴԵԿՏ.

Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	111 49
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	65 —
» » » Բ.	»	31 75
» » » Գ.	»	20 12
.Դ.) բաց.	»	19 87
) գոց.	»	18 93
Փոխառութիւն Պաշտպա	»	76 50
» Օսմ. 3½%	»	92 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	10 87
Այտընի երկաթուղի	»	12 —
Եգիպտական Միացեալ	»	102 25
Հելլենական 5%	»	29 —
Մենօբոլ Հելլենական 4%	»	30 —
Ռանթ » 4%	»	24 —
Ռուսական 3½% 1891	»	99 —
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	92 50
» Նոր » 6% 1892	»	95 —
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 41
Դրամադլուխ	»	4 —

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹԸ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 12,433,000
ՀԱՍՈՅԹ 1895 ՏԱՐՒՈՅ 3,161,300

ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000 · ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,671,100
ՀԱՍՈՅԹ 1894 ՏԱՐՒՈՅ 1,245,300

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և երենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան փաստաւոր զերենք ներկայացնել. նաև եթէ ապացոյց երենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասներն 20,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

«ՄԱՐԻԹԱՅՄ»

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 5,000,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 100,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուղղակի կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 կր. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԲՐՕՖԷՍԷՕՐ Վ. Յ. ՅԱՆՈՐԵԱՆ

ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳՂ.—ՀԱՅ.

Ականաւոր անգլիագէտներէ գնահատուած և իր տեսակին մէջ ամէնէն ընտիր այս բառարանը կը պարունակէ 55000 ամէն տեսակ բառ և ոճ, բոլոր հնչումներն գրուած և առ այս գրքին սկիզբն ու վերջն ալ խնամով գրուած են ժերականական կանոններ, գէտերեր, ծանօթութիւններ, յատուկ անուններ և անգլիերէնի մէջ յաճախ գործածուած համառօտագրութիւններ։

Կը գտնուի Պոյաճեան և Մարգարեան գրատուններն, որպէս և այլ հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Սէրվիչէն էֆէնտիի տպարանը, Սուլթան Համամ։

Գին քաստոնէ 54, ընտիր լաթ 60 հատ թղթի վրայ տպուած ½ կաշի 1 լ. օսմ. դպրոցաց, ուսուցչաց և մեծաքանակ գնողաց համար առանձնար գին կայ։ Փոսթի ծախքը տպարանին վրայ է։

Բառագիրք հայ—գղ. Ե. Տիմիրճիպաշեան գին քաղդոնէ 15, լաթ. 17½ նոյն տեղերը. Ծծ զէգլ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԼԷԹԱՅԻՖԻ ԱՍԱՐ
ՄԱՍ Ա. ԵՒ Բ.
Տիպ. 8րդ
ճֆօրէնէց Մ. ԱՔԹԻՍԵԱՆ

Սոյն երկու դասագիրք՝ որք իրենց տեսակին մէջ առաջինն են, կը ծառայեն Օսմաներէնի ընթերցանութեան, թարգմանութեան, գրուցատրութեան և քերականական խել մը ծանօթութեանց։

Ա. մասը իւ մէջ այլոց կը պարունակէ նաև Օսմաներէնի ուսման յատուկ հնգամեայ խիստ կարեւոր ծրագիր մը և մեծանուն հեղինակին ցարդ հրատարակած և Ռեսմ. քորհրդէն ու Մէարիֆէն վաւերացած 52 հատոր օգտաշատ գրեանց մասին ծանօթութիւններ։ Ա. մասը 60 փարա, Բ. մասը 2 ղրշ. Վարժարանաց 30 առ հարիւր զեղչ։ 7—10

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԻՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ և բնական ու բնապատմական գիտութեանց, Պատկերազարդ. Ա. Տարի։ Կրնայ ծառայել միանգամայն իբրեւ ընթերցանութեան դասագիրք։ Գին 3 ղրուշ։

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ԳՐԱՀԱՇՈՒԻՑ, Թուաբանական խնդրոց լուծմանը համար կիրարկուած. Մանկավարժական ուղղութեամբ. Աշակերտաց մաս. Գին 3 ղրուշ։

ՆՈՅՆ, Ուսուցչաց մասն կամ Բանալին. Գին 3 ղրուշ։

ԱՐՈՒԵՍՏ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ եւ վաճառականական գիտելիք. Պարզ տեսմար եւ կրկնատումար։ Դիւրուսոյց մեթոտ։ Ամէն մարդ կարող է ինքն իրեն սորվիլ։ Գին 6 ղրուշ։

Կեդրոնատեղի Մարգարեան գրատուն Մեյտան

ՄԵՐ ՊՐՈՒՍԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Բիւզանդիոնին Պրուսայի բաժանորդները կամ բաժանորդ գրուիլ ուզողները կարող են դիմել Մանուէլ Աւմա էֆ.ին որ մեր գործակալն է հոն, և մեր ընկալագիրն ստանալով, անոր վճարել։

Պրուսայի մէջ նաև անոնք որ ծանուցում ունին Բիւզանդիոնի միջոցաւ հրատարակելու համար, կարող են նոյն էֆ.ին դիմել։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և առաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

* * *

Նոր բացուած Մեծ Շուկային մէջ և այլուր արհեստի կամ առեւտուրի խանութ բացող ազգայիններուն ծանուցումները խիստ աժան կը տպուին՝ ի քաջալերութիւն գործերուն վերաբացման։ Բիւզանդիոն, շնորհիւ իր վայելած համակրութեան ընթերցասէր հասարակութեան քով, ծանուցումի համար ամէնէն ազդեցիկ միջոց մը կրնայ ըլլալ իրենց համար։

ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ ՍԸՊԵԱՆ

Մ. Տէտէեան էֆ.ին Տաճկ. գրավարժ. ու գեղագրութեան սոյն գիրքը մէջ մը թոռը կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է հեղինակին գրասենեակը Զիւլէր պէյ խան, 15, Ղալաթիա, Պօմիւօն խանի եանեւ կողմը։

Սոյն գործը այս անգամ յետ քննութեան, որոշմամբ գիտուորական կրթական ժողովոյ, ընդհանուր Րիւշտիէէ վարժարանաց մէջ մուտ գտած է, ինչ որ սոյն գործին կարեւորութիւն և գերազանցութիւնը աւելի եւս հաստատած ըլլալով, կը փափաքինք որ մեր ամէն դպրոցներ ալ օգտուին սոյն գործէն։ 3—5

* * *

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ Մ. ՏԷՏԷԵԱՆԻ

Սոյն գրասենեակը՝ իւր բազմաթիւ յաճախորդներով ամենուն ծանօթ ըլլալով, կ'գրադի դատական և այլ խնդրագրութեամբ և թարգմանութեամբ, կը խմբագրէ և մանաւանդ խիստ գեղեցիկ գրով կը գրէ յատա կայսեր մատուցանելի աղերսագիրները, Կայսեր Թուղրան կը գծէ, տպագրելու համար տաճիկ և այլ լեզուաց գրերը կը գրէ, տպագրական և փորագրական գործեր կընդունէ, գիրք, թուղթ և գրիչ կը հայթայթէ, գները չափաւոր են և գուրսերու համար դիւրութիւններ կը տրուին։ 4—10

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԵՐԱ

Բերայի Պատ. Կրթ. Խնամակալութեան հսկողութեան տակ հաստատեալ՝ կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Ե. շրջանը սկսաւ Նոյեմբեր 3, կիրակի օր, ժամը 6ին, Եսաեան վարժարանի մէջ։

Եօթն ամսոյ մէջ, միայն կիրակի օրեր 3 ժամ զբաղմամբ պիտի աւանդուին։

1. Վաճառականութիւն. — Առեւտրական [illegible] եւ սովորութիւնք առեւտրական թղթոց դանոնականութիւն եւ գործածութեանց [illegible]։

2. [illegible]. — Պարզ տումար [illegible] եւ ամէն տեսակ ընթացիկ հաշիւներ։

3. Հաշուագիտութիւն. — Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ, սեղանաւորական գործառնութիւնք ևն։

Վճարումն է ամսական 20 ղրուշ կանխիկ։

Դիմել Եսաեան վարժարան Բերա
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
Վէկյէլու Համբեյէ
Առեւտրական վարժարանէն

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպս	2500
Ռամէս	3500	Մարէօթիս	2500
Մէնիւս	3500	Նէբդիս	2500
Անիւպիս	3000	Բերա	2250
Ապոր	3000	Օսիրիս	2250
Անօրիւս	3000	Սփինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Թիպս շոգենաւը դիմա. 10 ին (Ն. Տ.) Լիվրբուլէն հոս կսպասուի ընդհանուր ապրանքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕՀ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսէյլեայ և Պոնտոսի միջև կանոնաւորապէս բանող

Մէնկրէլի շոգենաւը դիկտ. 9 ին (Ն. Տ.) կէս օրէն չորս ժամ յետոյ Նովօրոսիսք պիտի ուղեւորի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Բաթում հանդիպելով։

Արժնի շոգենաւը դիկտ. 15 ին (Ն. Տ.) Մարսիլիա պիտի ուղեւորի կէս օրէն չորս ժամ յետոյ։

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի եւ տրանզիտ ապրանքներ

Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 1

ՏՈՒՔԹՈՐ Պ. ՇԷՐՊՕՆՈՅ
ԿԱՄ
ՀՈԳԵՓՈԽԵԱԼՆ

Թէոֆիլ Կօթիէի էն հետաքրքրաշարժ և իր տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զագմաքճըլար Եօքուշու Թիւ 29 Ցովհան էֆ. Աչճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ

ՏԱՐԵՑՈՅՑ
1897 ԹՈՒԻՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հրատարակիչ. — Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 1897 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑՆ, որ բաց ի բուն Օրացոյցէն, կը պարունակէ հարիւրաւոր բարոյական առածներ, զուարճալիքներ, պատմական, գիտական, վիճակագրական կարեւոր տեղեկութիւններ, բնանկարներ, վէպեր, մանրավէպեր, բանաստեղծութիւններ, և ի մասնաւորի 1895 եւ 96 տարւոյ Տարեցոյցին մէջ հրատարակուած Մեծ. Ա. Փանոսեան էֆէնտիի Օգսէնի Նամակին Պատասխանը։

Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը, Կ. Պոլիս, Եսկի Զապթիէ ճասադիի Թիւ 61 եւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։

Ղալաթիա, Բօմիօն խանի ներքեւ Մեծ. Ե. Վրոյրի, և Եօրկանճըլար ճասադիի Ռոման և Ընկ. վաճառատուները։ Օրթագիւղ Ֆէսճի Պ. Վէշէնին խանութը։

Գին 6 ղրշ.

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	»	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	»	23,250,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէն մթերանոցներ և բնակարաններ և անոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ, խիստ չափաւոր սակագիներով։

Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս Պաղչէ-Գաբու, Անանիատիս խան, 12, 13, 14

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Արեւելեան միջև բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքդորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ամէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Բէտրիան	10500	Բըրժիըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատալուդիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինհօ	900
Վալօնիան	3700	Օբօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Այսպիսեան շոգենաւն հոս ժամանեց Լիվրբուլէն ընդհանուր վաճառքով։

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվրբուլի և Արեւելքի միջև ամիսը երկու անգամ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մարաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Աղլաա	2393
Ուրանիա	7268	Սիրակուսա	2166
Բավոնիա	5587	Քարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մօրօգգօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինդիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գաղալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Թրինիտատ շոգենաւը հոս ժամանեց։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆԻ
գործակատար
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 4
Ղալաթիա

ՀԱՄԱՌՕՏ ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ԱՌՏՆԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ

7–10 տարեկան փոքրիկ աղջըկանց համար։

Պատկերազարդ Ա. տարի։ Յօւսիկ Վ. Պ. Խամէրեան. Հրատարակիչ Յ. Մատթէոսեան. Կ. Պոլիս։

Գին $3\frac{1}{2}$ ղրուշ։

Այս պզտիկ գիրքը «Բիւզանդիոն»ի մէջ քննադատուելով ըսուեցաւ թէ «իրական յառաջդիմութիւն մ'է այն». մենք ալ կը յանձնարարենք թէ Պոլսոյ և թէ գաւառներու բոլոր աղջկանց վարժարաններուն։

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ
ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտ-Փաշա Թիւ 211 և Ղալաթիա Գարակէօյ (Կամարըլտէն դէմ, Բօմիօն խանին անկիւնը) Թիւ 9։

Որ տարիէ մը ի վեր ապրանաց սղութեան համար կօշիկներու գինը բարձրացած էր, վերջերս ի դիւրութիւն և ի գոհացումն իր արգոյ յաճախորդաց Գաղիոյ առաջնակարգ կաշեգործներէն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տալով գինը նորէն իջեցուցած է. ունի ամէն ձեւի և ամէն չափու վրայ խնամով պատրաստուած կօշիկներ, նաև չափու վրայ կօշիկներ շինելով ամէն քմահաճոյ և դժուարահաճ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ. — Պատուիրուածները 10 ղրուշ աւելի։

Բոթին գալոշ	95	105	Կլասէ
Մանթարըլը բոթին	75		
Կէթայ	75–80	85	»
Բոթին	68	75	»
Ըսկարբին	55	60	»

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ

Թօփճիլ խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտասահմանի և նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամէն տեսակ ապրանքներ

ՊՈՕՏԷ. — Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամէն լայնքով. մանաւանդ պէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Երիտներու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ. — Վալանսիէն, Գառօ, Թիւլ, Քէօրիւր, Շանթիյեի, Գըրթօն, Իսլանտէզ ամէն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹԸՐԻ. — Գունաւոր, և առանց Գունաւորի Մետաքսեայ և ոսկեգօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կատիրթիւ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր եայլն։ ԳՕՐՏԷԼԱ. — Կրօն, Մուաէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամէն տեսակներ ամէն լայնքով։— ԳՐԷՊ ԵՒ ԿԱԶ. — Գրէպ տը Շին, Գրէպ Անկլէ, Գրէբլիս, Կազ, Կըրնատին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թառլաթան, Մուսլին եայլն։— ՖԱՐՆԷՕԼ. — Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շալեր, Անապուլ, Գլխարկի վէլօ, Թիւլ վարագոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ շինուած Ծիպլինցուներ։— ՁԵՌՆՈՑ. — Կաշիէ, Մետաքսէ և Բթանէ։— ԲՈՒՍԷ. — Պաղղիական ընտիր և ձեւաւոր, պարզ, Բրլուշով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ. — Կրունքի համար տղու հագուստ և գլխարկ։— ԲՐԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ. — Շալ Ֆիշիւ եայլն։— Շալեր. — Շալ Գաւառներու համար, ծաղիկով նաև Ֆինօ Շալ Էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն։ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառումնք։

ՏԱԻՍԱՌԱՅԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Մօտակայ գաւառներու այն ընթերցողներէն որք արդէն ծանուցած են որ կ'ընդունին Բիւզանդիոնի բաժանորդութիւնը բայց դեռ չեն դրկած բաժնեգինը, կը խնդրենք փութացնել վճարումն, եթէ չեն ուզեր որ թերթին առաքումն ընդհատի։

Հեռաւոր գաւառներու ընթերցողներն (որք շաբաթը մէկ անգամ սարհանդակ կ'ընդունին) առաջիկայ շաբաթ օրն եւս պիտի առնեն Բիւզանդիոնի թիւերն, և այնուհետեւ բաժնեգինը ղրկողները միայն պիտի ստանան թերթը։

Ա Զ Դ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ԱՅԻՎԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խաւեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտտին խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Ցիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Նիշանիոյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոյին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, շշով և չիշով։ Նոյնպէս բաղաքը խաղողէ եղած մաստիքա և Քարթալի ճիպրէի ոգի օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։